

DENYS, Edmond (Roeseare 10 mei 1865 – Lichtervelde 14 februari 1923).

Werd na zijn wijding tot priester leraar aan het Sint-Lodewijkscollege in Brugge. In 1902 wees de bisschop van Brugge Denys een waar missiegebied toe: acht departementen in Frankrijk, waar toen een 14.000 West-Vlamingen vele maanden per jaar seizoenarbeid verrichtten (**Fransmannen**). Denys organiseerde in de winter vergaderingen in de thuisdorpen van de seizoenarbeiders, die hij "maatjes" noemde, een naam die is blijven voortleven. Tijdens de lange campagnes bezocht hij hen op hun werk in Frankrijk en hield er grote bijeenkomsten. Hij stichtte kassen voor onderlinge bijstand (in 1908 kreeg hij een ereteken, omdat hij er 40 had opgericht, die toen ruim 1800 leden telden). "Pastorke" Denys schreef zeer veel bijdragen voor het blad van het Brugse 'berek' of vereniging, blad dat eerst *De Franschman* heette, maar dat hij herdoopte in *De Stem uit het Vaderland*. In een West-Vlaams getinte stijl schreef de priester levensechte bijdragen over de arbeiders en bestreed de morele en andere ellende. **Filip de Pillecyn** steunde er op voor het boek dat hij in 1927 voor het **Davidfonds** over de priester schreef en dat met zijn 35.000 exemplaren bijdroeg tot de grote bekendheid van Denys en de problematiek van de seizoenarbeiders (**emigratie**).

Bij het begin van de Eerste Wereldoorlog werd priester Denys pastoor van Klerken, West-Vlaanderen. Na de oorlog, in maart 1919, werd hij opnieuw met het werk voor de "maatjes" belast. Hij vestigde zich te Lichtervelde. Maar de twaalf harde jaren in zijn missie plus pijnlijke belevenissen in de oorlog hadden hem zo erg aangegrepen, dat hij niet meer bestand was tegen de nieuwe moeilijkheden, onder meer voortvloeiend uit de massale Vlaamse boerenuitwijking in de eerste jaren na de oorlog. In 1922 moest hij zich terugtrekken. Aan het graf te Lichtervelde sprak **Edward Vermeulen**, die hem in 1912 zijn roman *Trimards*, over de seizoenarbeiders, had opgedragen. Op 8 april 1929 werd zijn stoffelijk overschot overgebracht naar Roeselare en bijgezet in een graf dicht bij dat van **Albrecht Rodenbach**. In 1958 werd aan zijn sterfhuis te Lichtervelde een marmeren gedenkplaat ingewijd, op initiatief van de opvolgers der Fransmansgilden, wier werk door het **Algemeen Christelijk Vakverbond** was overgenomen.

LITERATUUR: E. Vermeulen, 'Van Vlaamsche koppen. E.H. Edmond Denys, Pastor der "Franschmans"', in *Ons Volk Ontwaakt* (16 maart 1912); – F. de Pillecyn, *Pastorke Denys*, 1927.
GASTON DURNEZ*